

آتش عصبانگر چاه ۲۴ نفت شهر چگونه خاموش شد؟ روایت روزهای حماسه، مردان سخت

ویژه نامه سالگرد حماسه نفت شهر

نفت شهر حماسه توکل، توسل، تلاش، تدبیر

یکسال گذشت، یکسال از آزمون بزرگ در مسیر تکامل و پویایی زحمات کیش صنعت نفت گذشت. ۱۵ تیرماه یادآور روزهای ایثار و اخلاص است، گل واژه های که در دستان توانمند حفازمردان ایرانی تبلور یافت، در این روز بزرگ

خویش ملت بزرگ و عزیز ایران را سر بلند نمودند. روابط عمومی شرکت ملی حفاری ایران، ۱۵ تیرماه سالگرد مهار آتش سرکش چاه ۲۴ نفت شهر را به تمامی تلاشگران و متخصصان دلسوز صنعت نفت که با توکل به خدا یا مدیریت دقیق در رزمی نفس گیر با

زرین دیگری از دفتر مبارک نظام اسلامی ورق خورد و صلابت و عظمت جمهوری اسلامی ایران بیش از پیش به جهانان اثبات شد. رمز یا زهرا در این عملیات شجاعانه یادآور ایثار و مهارداد مردان ارجمندی است که در دوران دفاع مقدس با بذل و وسع و جان شیرین

یکسال گذشت، یکسال از آزمون بزرگ در مسیر تکامل و پویایی زحمات کیش صنعت نفت گذشت. ۱۵ تیرماه یادآور روزهای ایثار و اخلاص است، گل واژه های که در دستان توانمند حفازمردان ایرانی تبلور یافت، در این روز بزرگ

فراز و فرودهای یک کار ملی

دکتر عبدالجسن مقتدایی، مشاور عالی مدیرعامل شرکت ملی حفاری ایران

پای تلویزیون میخکوب شده بود که این جماعت چه کسانی هستند که با از خودگذشتگی و حداقل امکانات این کار را انجام داده اند. ولی جای خالی اطلاع رسانی مرحله به مرحله در کاری با چنین عظمتی به شدت خالی بود. هر چند که بخش پایانی خوب اطلاع رسانی شد، اما مردم عظمت حفاری، خوزستان را در بر بگیرد، فرهنگ خوزستان شامل تبعات آن و خطرات و خسارت هایی که در طول ماجرا اتفاق افتاد متوجه نشدند. باید علت حادثه را باید به مردم گفت.

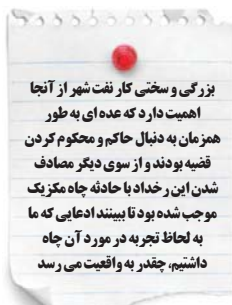
بازگشت گروه مهار به اهواز

به عنوان یک تجربه شخصی در حوزه کار اجرایی مایلیم به این نکته اشاره کنم، زمانی که مسئولیت استانداری خوزستان را بر عهده داشتم، دنبال تولید سمفونی ای بودم که کل فرهنگ خوزستان را در بر بگیرد، فرهنگ خوزستان شامل قومیت های مختلفی است که به رغم فضای صمیمی و دوستانه حاکم بر ارتباطات مردم شریف استان، تاکنون موضوعی نتوانسته است به عنوان نماد این وحدت بین مردم معرفی شود؛ ولی در مراسم استقبال از مهارگران چاه ۲۴ نفت شهر، یک اتفاق ملی به شکلی کاملاً طبیعی رخ داد.

شیرینی این مراسم که تجلی وحدت و همبستگی مردم غیور خوزستان بود، چیزی از شادی مهار حادثه نفت شهر کم نداشت؛ چون اغلب کسانی که در تیم مهار بودند، از همین قومیت های خوزستان بودند، استقبال هم به طور طبیعی با نمادهای ملی و قومی این افراد بود. مردمی که برای استقبال از مهارگران چاه ۲۴ نفت شهر در فرودگاه حاضر شده بودند. همه به هم احترام می گذاشتند و شادی آن روزها وصف نشدنی است.

که اگر هم مدیری نبود، جاننشینان وی حضور داشته باشند. مانند سازمان های مدیریت بحران و یا حوادث غیرمترقبه که وقتی حادثه ای رخ می دهد هر کسی وظیفه خودش را می داند و از بقیه امکانات برای تقویت و رفع ضعف های موجود استفاده می شود. اگر خدای ناکرده همین حالا اتفاقی پیش آید و بخواهیم دوباره کمیته ای تشکیل دهیم، حداقل ۲۰ درصد هزرفرت انرژی و وقت وجود خواهد داشت.

اطلاع رسانی

بحث اطلاع رسانی هم یکی از مباحث مهم در اتفاق های بحرانی است. در بخش پایانی کار، زمانی که چاه مهار شد، فیلمی که پخش شد، به شکلی اطلاع رسانی کرد اما فقط در بخش پایانی و مهار. زمان پخش فیلم، من هر کسی را که می دیدم،

توجه به اینکه یک مجموعه صنعتی فعال، هر چند همه دقت ها در مباحث فنی و تخصصی و رعایت نکات ایمنی را داشته باشد، باز هم چنین اتفاق هایی را تجربه خواهد کرد؛ تجربه های مهار پس از انقلاب اسلامی ایجاب می کرد که امکانات، تجهیزات و سازمان مربوط به مهار چنین حوادثی را آماده داشته باشیم. خود این هم از نکاتی بود که اتفاق وقت و انرژی را هم به دنبال داشت. در شرایط بحران، فرمانده باید یکی باشد و بقیه تبعیت کنند که خود این موضوع هم برای ما زمانبر بود. حتی موضوع ترغیب ایجاد کردن در فرمانبری هم زمانبر است. این نکته ای است که تجربه مهار چاه نفت شهر برای صنعت نفت ما به ارمغان آورده است. هر چند که ما به حل این مشکل توسط متخصصان داخلی افتخار می کنیم، اما باید هنر ما این باشد که این گونه مشکل را پیش نیاید. یک مرحله تخصصی تر و با درایت تر در مسائل مبارزه با بحران این است که بحران را تشخیص داد و علاج واقعی پیش از وقوع کرد. در این شرایط قطعاً هزینه ای که صرف خواهد شد - هم به لحاظ نیروی انسانی و هم حیثیتی - کمتر خواهد بود. به عنوان مثال در زمان جنگ، وقتی جنگ به ما تحمیل می شود، راهی جز مبارزه و مقاومت و عقب راندن دشمن نداریم. اما وقتی امکان این هست که با تلاش، کاری کنیم که جنگ پیش نیاید، باید این کار را کرد. باید هنر ما این باشد که با رعایت نکات ایمنی و تخصصی نگذاریم اتفاق هایی از این دست پیش بیاید. برای آن احتمال باید سازمان مربوطه را داشته باشیم. بعد از مهار چاه گنگان قرار بود این سازمان شکل بگیرد؛ یک سازمان با ساختاری کامل

مجهز با امکانات مدرن کار می کردند، متعاقباً این جا اتفاقی افتاد که حفازمردان ما با حداقل امکانات و با تلقین امکانات و تخصص عملیات مهار را انجام دادند. صحنه های مشابهی بود، هر دو با آتش و نفت در کنار سختی های کار مواجه بودند. به اعتقاد من، در منطقه نفت شهر، مسئولان از یک سو نگران بودند تا کار در مدت زمان مناسب انجام شود و از سوی دیگر برای کسانی که جانشان را در این راه از دست داده بودند، متأثر بودند. پیگیری ها متفاوت بود. عده ای دنبال علت اتفاق بودند و برخی دنبال این بودند که اول آتش را مهار کنند. بعد به مسائل پیرامونی رسیدگی شود. همچنین تردد زیاد مسئولان رده بالای کشوری و نیز مسئولان منطقه، حساسیت زیادی ایجاد کرده بود. در کاری که شکل بحرانی دارد، نباید هر کسی اظهارنظر خودش را داشته باشد. یکی از موانع دیگر این کار بحرانی، وجود مسئولان متعدد بود. با وجود کمیود امکانات و نبود تجهیزات، نگاه خاصی از بیرون به ما داشتند که در کنار ادعایی که در مورد خلیج مکزیک کرده بودیم، اینجا چه کار می کنیم. علاوه بر همه این موارد، در خود سازمان هم آشنفگی مشاهده می شد. یکی از آشنفگی ها که اتفاق وقت را در پی داشت این بود که به رغم حکم جناب وزیر نفت و معاون او، گاه شاهد آن بودیم که برخی افراد تلاش می کردند در رأس هرم مدیریت بحران پیش آمده قرار گیرند. در آن شرایط شاید شخصیت شناخته شده و سوابق آقای هجمتی در مدیریت بحران های مشابه بود که موجب تبعیت عوامل اجرایی از ایشان شد. با همه تجاربی که صنعت نفت ایران در زمینه مهار چاه دارد و نیز با

برای کشورهای دارنده نفت و گاز مانند ایران اتفاقی مشابه آنچه در چاه ۲۴ نفت شهر رخ داده، نه دور از ذهن است و نه می توان با قاطعیت اعلام کرد که دیگر هیچ چاهی دچار حادثه نخواهد شد. پیش از این هم چاه های دیگری دچار سانحه شده بودند اما نکته قابل تأمل این است که با توجه به اینکه هر چاهی در هر منطقه ای ویژگی های خاص خودش را دارد، هر کدام آنها یک تجربه جدید است. بنابراین کاری که در هر منطقه انجام شده، ویژگی های خاص خودش را همراه با فراز و فرودهایی داشته است. بزرگی و سختی کار نفت شهر از آنجا اهمیت دارد که عده ای به طور همزمان به دنبال حاکم و محکوم کردن قضیه بودند و از سوی دیگر مصادف شدن این رخداد با حادثه چاه مکزیک موجب شده بود تا ببینند ادعایی که ما به لحاظ تجربه در مورد آن چاه داشتیم، چقدر به واقعیت می رسد. در واقع در گوشه ای از دنیا، نفت چاهی در حال اتلاف بود و مجموعه ای کاملاً